

PROJEKT SOCRATES

www.socrates.cz

[nahoru](#)

Projekt Socrates je zaměřen na spolupráci vzdělávacích institucí evropských států. Podporuje školská zařízení všech úrovní. V jeho rámci probíhají různé akce. Jednou z nich je i program Comenius.

COMENIUS

Tento program se soustřeďuje zejména na spolupráci mateřských školek, základních, středních a vyšších škol. Nabízí také možnosti pro vysoké školy a jiné instituce zaměřené na další vzdělávání učitelů. Hlavním cílem programu je podporovat kvalitu vzdělávání, vést žáky a studenty k zájmu o studium využíváním moderních metod ve výuce, včetně informačních a komunikačních technologií, zavádění širší nabídky studia cizích jazyků, zavádění evropské dimenze do vzdělávání a zvláštní důraz je kladen na výuku v prostředí, kde dochází k prolínání různých kultur a sociálních skupin.

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Počet osob zapojených do práce na projektu: 300 žáků ve věku 6 - 11 let, 10 učitelů

Druhy mobility: Výměna učitelů - Ennis (Irsko): Toto setkání se uskutečnilo v dubnu 2002. Pobyt na irské škole byl pro nás zajímavou zkušeností. Měli jsme možnost poznat systém irského základního školství. Přesvědčili jsme se, že školy mohou prosperovat, pokud stát věnuje školství dostatečnou pozornost. Irsko je toho důkazem. Školství je zde na dobré úrovni a Irsko díky podpoře školství patří nyní mezi prosperující země, protože školy produkují vzdělané lidi. Měli jsme také možnost vyzkoušet si své schopnosti ve vyučovacím procesu. Práce s irskými dětmi byla stejná jako s našimi. Tento pobyt nás znovu přesvědčil, že znalost cizího jazyka je v současné době nutností. Během setkání jsme navázali příjemné vztahy s irskými kolegy. Další setkání se všemi partnery se uskutečnilo během partnerské schůzky na naší škole v Sedlčanech.

Informace o projektu a zhodnocení

Projekt, na kterém spolupracujeme s našimi partnery, by měl dětem přiblížit život v některých evropských zemích - České republice, Německu, Irsku, Rumunsku a Polsku. V prvním roce jsme se zaměřili na život ve škole. Snažili jsme se našim přátelům přiblížit naši každodenní práci prostřednictvím obrázků, fotografií, dopisů, různých výrobků. Jednotlivá témata - Vyučování, Přestávky, Děti při hře, Mimoškolní aktivity, Spolupráce s rodiči - postupovala naším učebním plánem.

Kolektiv učitelů se rozdělil do skupinek a každá skupinka se svými dětmi pak spolupracovala s jednou zahraniční školou. Tato spolupráce spočívala ve výměně obrázků, fotografií, různých dětských prací, v zasílání dopisů a e-mailů. Všechny tyto práce zachycovaly to, jak vypadá náš školní rok. Naši přátelé si mohli udělat představu o tom, jak se pracuje v naší škole. Podobnou možnost jsme měli i my a naše děti. Na základě prací, dopisů, apod. jsme získávali zajímavé

informace o školním životě našich přátel. Všechny tyto práce jsme vystavovali na nástěnkách po chodbách školy, aby všechny děti měli možnost se s nimi seznámit a tím si udělat představu o školách našich přátel.

První rok projektu jsme zahájili dotazníkem, který se týkal základních informací o jednotlivých zemích. Tento dotazník chceme zadat dětem i na konci projektu a věříme, že jejich znalosti budou lepší.

V jednotlivých tématech jsme se zaměřili na činnosti typické pro naši školu.

Téma - Vyučování - Na fotografiích jsme zachytili zajímavé okamžiky vyučovacích hodin, ukázali jsme, jak děti pracují ve skupinách, zaslali jsme různé učební materiály, které by mohli ostatní děti zaujmout. Děti ve svých výtvarných pracích znázornili, které činnosti a které předměty mají rády. Snažili jsme se ukázat i různé techniky a postupy při práci s různými materiály. Součástí vyučování jsou také různé exkurze, výlety na hrady a zámky v okolí (např. Konopiště, Vrchotovy Janovice), návštěvy knihovny, výcvik plavání. I o těchto činnostech jsme naše přátele informovali.

Téma - Přestávky - Ukázali jsme, jak mohou děti trávit přestávky - pobytem ve třídě nebo na dvorku, mohou využívat různé sportovní náčiní (míče, šplhadla). Naše přátele zajímaly především hry, které mohou děti během přestávek hrát. S jednoduchými pravidly jsme je seznámili.

Téma - Děti při hře - Hra zaujímá v životě dětí nejdůležitější místo. Děti se snažily zachytit na svých obrázcích své oblíbené hračky i oblíbené činnosti. Často je náplní hry sport.

Téma - Mimoškolní aktivity - Ve škole pracuje řada kroužků, které mohou děti navštěvovat. I s tím jsme seznámili naše přátele. Ukázali jsme jim, co dokážou děti udělat v kroužku keramiky, co dokážou upalíčkovat, ve kterém sportu se mohou zdokonalovat, kterému cizímu jazyku se mohou věnovat.

Téma - Spolupráce s rodiči - Naše škola poskytuje rodičům dost příležitostí ke spolupráci. Ukázali jsme, jak rodiče navštěvují samotné vyučování. Děti pro ně velmi rády připravují různá vystoupení např. před Vánocemi, ke Dni matek apod. Rodiče pomáhají i při různých školních akcích (např. pouštění draků, výlety, zahradní slavnost).

Ve druhé polovině roku jsme z prací, které jsme shromáždili během školního roku, vytvořili jednotlivé stránky našeho prvního alba. Snažili jsme se, aby se na těchto stránkách podílely co nejvíce naše děti. Každá učitelka se svými dětmi vytvořila několik stránek z prací svých žáků, doplňovala je fotografiemi. Společně jsme pak vytvořili celé album. I když to nebyla jednoduchá práce, děti pracovaly s chutí a se zájmem. Některé významnější školní akce jsme zaznamenávali i na video.

Během prvního roku jsme se dvakrát sešli s našimi přáteli. V dubnu jsme (4 učitelé) navštívili školu v irském městě Ennis. Během krátké doby, kterou jsme v Irsku strávili, jsme mohli jen trochu nahlédnout do systému irského školství. Poznali jsme, že organizace práce během dne se trochu liší od našich zvyklostí. (např. vyučování začínají v 9 hodin, pracují v blocích, často pracují samostatně, hodně se věnují hudbě, rádi hrají hurling.). I během této krátké doby jsme poznali, že lidé, s kterými spolupracujeme, jsou velmi milí a přátelští. O této cestě jsme podali informace i v místním tisku.

Druhá partnerská schůzka, kterou jsme organizovali na naší škole v Sedlčanech, byla převážně pracovní. Se svými přáteli jsme připravovali druhý rok projektu. Dohodli jsme se na tématech, dohodli jsme další setkání učitelů a připravili harmonogram práce během druhého roku projektu. Velmi zajímavé bylo hodnocení prvního roku. Formou brainstormingu jsme hledali klady a zápory celého projektu. Přesvědčili jsme se, že projekt je přínosem jak pro žáky tak pro učitele. Projekt nám umožnil seznámit se a poznat jiné školské systémy. Velkým přínosem je nutnost používat cizí jazyk, byli jsme nuceni zdokonalovat se v jeho používání. Vzájemná setkání nás vedla ke ztrátě ostychu. Velký přínos má projekt především pro děti. Je zdrojem velkého množství informací o jiných zemích. Děti měly také příležitost slyšet nejen češtinu, angličtinu či němčinu, ale i ostatní jazyky (rumunštinu, polštinu) Objevili jsme i problémy, které nám práci poněkud komplikovali. Shodli jsme se, že tím nejčastějším problémem je přenos informací e-mailem, kde často se nepodařilo zprávu odeslat. Naši přátelé během pobytu velmi vysoce hodnotili naši školu. Vedle pracovních jednání měli možnost prohlédnout si celou budovu i navštívit vyučovací hodiny. Všichni

zahraniční kolegové velmi vysoce hodnotili podporu vedení i zájem města o práci školy i o tento projekt.

První rok projektu přinesl žákům spoustu zajímavých informací. Měli možnost poznat, jak probíhá výuka na školách v partnerských zemích, poznali oblíbené činnosti dětí v těchto zemích (podobně jako u nás - sport, hry, počítače), viděli, co umí vyrobit z papíru a jiných materiálů. Nahlédli do učebnic, na videu a fotografiích mohli vidět záběry z různých akcí - např. projektových dnů o partnerských zemích. Školy se liší svým vybavením, ale podobají se tím, co se snaží dětem tohoto věku dát - naučit je základním vědomostem a naučit je orientovat se ve světě..

Účast na tomto projektu obohatí děti nejenom o znalosti o jednotlivých zemích, ale především o poznání, že patříme do jedné velké evropské rodiny.

Druhý rok projektu jsme věnovali tradicím. Prostřednictvím fotografií, dětských výtvarných prací jsme se snažili přiblížit ostatním partnerským školám naše zvyky. Práce jsme si rozdělili na několik etap - podzimní, vánoční a jarní zvyky.

V podzimní části jsme především využívali přírodní materiál a ukázali jsme, jak s ním dokážeme pracovat. Přitom jsme si nezapomněli zahrát na české posvícení, na sv. Václava, pouštěli jsme draky, děti navštívily zámek Vrchotovy Janovice v rámci Dnů kulturního dědictví.

Zima a Vánoce jsou bohaté na různé zvyky. Poslali jsme do partnerských škol různé vánoční ozdoby, děti tvořily vánoční výzdobu oken, pekly perníčky, stavěly sněhuláka. Nezapomněli jsme ani na čerty a sv. Mikuláše. Na fotografiích jsme zachytili jejich návštěvu ve třídách.

I pro jarní období jsou typické některé zvyky. Děti tvořily masky, které jsou oblíbené v období masopustu, ukázaly i masopustní průvod městem. v období před Velikonocemi se loučíme se zimou - zachytili jsme vynášení smrtky. Ukázali jsme, jak zdobíme velikonoční vajíčka, pleteme pomlázku, jak děti chodí na koledu, posílali jsme i recepty na velikonoční pečivo.

Připomněli jsme i zvyk pálení čarodějnic. V květnu jsme připravili vystoupení pro maminky ke Dni matek a ukázali jsme, jaké dárky pro ně vytváříme.

Poslední část jsme věnovali i ostatním obvyklým činnostem našich dětí - výlety na hory v zimě, jarní výlety na kole, typické dětské hry, např. kuličky.

Fotografie, obrázky a dětské práce zachytily tyto činnosti a přiblížily je dětem i učitelům v partnerských školách.

Během druhého roku se uskutečnila dvě setkání učitelů zapojených do projektu. Na podzim 2002 jsme se sešli v rumunském městě T. Ocna a na jaře 2003 v Swietochlovcích v Polsku. Během obou setkání jsme hodnotili průběh druhého roku projektu a prezentovali naše alba. Naši hosté nám prakticky předváděli některé zvyky, které se v jejich krajích dodržují. (Zajímavý byl tanec medvěďů v Rumunsku nebo průřez tradičními oslavami v Polsku.)

Měli jsme také možnost blíže poznat školský systém v těchto zemích. Naši přátelé nám také ukázali zajímavosti v jejich krajích (okolí T. Ocna v Rumunsku nebo Krakow v Polsku). Obě setkání byla pro nás přínosem. Setkání v Polsku se konalo se konalo v závěru roku. Byla to zároveň příležitost důkladněji zhodnotit 2. rok projektu. Hovořili jsme o kladech (jazyk, vzájemné poznání) i problémech (nedostatek času, menší zájem některých učitelů).

Dohodli jsme se na jednoduchém dotazníku pro žáky i učitele. Zároveň jsme se také domlouvali na obsahu třetího roku projektu a připravili jsme si rámcový plán na poslední rok. Uvažovali jsme i o možnostech další spolupráce po skončení třetího roku projektu. Vzhledem k tomu, že jsme navázali velmi přátelské vztahy, rádi bychom je udržovali i po skončení tříletého období.

Dotazník pro děti nám poskytl tyto informace - všechny děti ze tříd zapojených do projektu znají partnerské školy. Většina dětí od třetí do páté třídy zná základní informace o těchto zemích (hlavní město, jazyk, měna, členství v EU). Děti si zapamatovaly i některé zvyky, které se u nás nedodržují (Halloween). V odpovědi na otázku, o které zemi by se chtěl dovědět víc, převažovalo Německo a Irsko. Dětem se na projektu líbí nejvíce to, že dělají obrázky či výrobky, o kterých vědí, že jsou posílány dětem do daleké ciziny, aby jim přiblížily náš život, naše zvyky (Vánoce, Velikonoce).

Z dotazníku pro učitele vyplývá, že každý učitel prvního stupně se zapojil do projektu. Všichni se

podíleli na vytváření stránek do alba (většina stránek byla vytvářena asi dvěma třetinami učitelů, ostatní učitelé přispěli menší částí). Učitelé se shodli, že projekt na ně má příznivý dopad, protože přibližuje život v ostatních zemích, nabízí další náměty pro práci, je příležitostí k uvědomění si sounáležitosti s ostatními školami. Všichni učitelé ukazují alba z partnerských škol dětem, rodičům zatím ne, ale ti mají možnost vidět je na nástěnkách při návštěvě školy. Naši snahou je zvýšit povědomí o projektu. Možnosti vidíme v častější komunikaci o projektu, o nových informacích z partnerských škol, v důkladném sledování nástěnek. Překážkou je nedostatek času.

V průběhu druhého roku (duben 2003) navštívil naši školu Mr. Martin Whittle z centra, které hodnotí projekty Comenius 1 v Evropě.

Dva roky vzájemné spolupráce nás obohatily nejen o řadu nových informací, ale také o setkání s milými a přátelskými lidmi - učiteli i žáky. Je to velmi dobrá cesta, jak vést děti k uvědomění si sounáležitosti s dětmi jiných evropských států.

Naše škola je v rámci programu Comenius 1 v úzkém kontaktu se čtyřmi partnerskými školami z celé Evropy.

NAŠE PARTNERSKÉ ŠKOLY

GRUNDSCHULE FRIEDRICHSFEHN Schulstrasse 12 26188 Friedrichsfehn Niedersachsen Deutschland www.grundschule-friedrichsfehn.de	HOLY FAMILY SENIOR SCHOOL Station Road Ennis County Clare Ireland
SCHOOL NUMBER 2 Strada Oituz nr.3 Tg.Ocna, 5467 Cod 5 467 Judetul Bacau Romania	SZKOLA PODSTAWOWA NR.1 ul. Lubrzyckiego 38 41-605 Swietochlowice woj. slaskie Polen

POSTŘEHY Z IRSKA

Roste počet škol, které prošly různými programy projektu Sokrates. Naše škola končí letos tříletý projekt v rámci projektu Comenius 1. Našimi partnery jsou základní školy z Rumunska, Polska, Německa a Irska. Na přelomu listopadu a prosince jsme s kolegou strávili týden v Irsku u našich přátel ve škole Holy Family ve městě Ennis v hrabství Clare nedaleko Shannonu. Dvacetipět tisícové historické město leží v typicky irské zvlněné krajině uprostřed svěžích luk, jejichž sytá tráva nebere ohled na začínající zimu. Pastviny jsou přerušovány kamennými zídkami a táhnou se k západnímu pobřeží a k nádherným moherským útesům, které ční strmě do výše 60 metrů nad hladinou oceánu. Ani taková výška není překážkou pro pěnivý příboj Atlantiku, který je hnán vichrem až vzhůru k pozorovatelům. Jsme mokří dvakrát. Jednou slanou vodou z moře i sladkou dešťovou, která v nepravidelných intervalech padá zhůry. Jsme zkrátka v Irsku...

Postřeh první – školní uniformy

Irsko patří k zemím, kde se žáci povinně oblékají do školních uniforem. Na první pohled omezující a nesvobodný relikt. Nezkoumali jsme kořeny této tradice, ale žákům na počátku 21. století vůbec nevadí. Každá škola má svoji uniformu, zpravidla v letní i zimní podobě. To je snad

vše, co by připomínalo asociaci s našimi vojenskými léty. Uniformu navrhují učitelé spolu s rodiči a žáky a schvaluje ji školní rada. Jsou zpravidla z úpletů, jsou pohodlné, společenské, v příjemných decentních barvách s výraznými barevnými detaily. Jsou zkrátka hezké. U chlapců i děvčat nechybí vázanka, dívky nosí podkolenky. Na středních školách pak u nás ne tolik obvyklé nadkolenky se sukněmi, samozřejmě nad kolena. Většina škol má svoji uniformu i na tělesnou výchovu. Jedná se zpravidla o teplákovinovou mikinu s kalhotami v jedné barvě s ozdobou emblému školy na hrudi. Hlavním posláním uniforem není ani tak původně prioritní zjevná příslušnost ke vzdělávací instituci, ale sociální ohledy. V uniformách není patrné, zda je žák dítě chudých imigrantů nebo místní smetánky. Dívky nežene touha po drahé jinakosti, žáci nejsou na první pohled hierarchizováni podle peněz, vkusu nebo značkovosti. Nechybí samozřejmě aspekt ryze pedagogický, pozornost se rozptyluje pravděpodobně méně anebo zkrátka něčím jiným.

Postřeh druhý – muzikálnost

Všichni známe větu: Co Čech, to muzikant. Někteří známe krizi hudební výchovy na 2. stupni základních škol, kdy se zpěv nebo jednoduché muzicírování jeví pro žáky, rodičovskou a mnohde i učitelskou veřejnost jako nadbytečné.

Ne tak v irských školách. Byli jsme přítomni dvěma hodinám hudební nauky. Jednu hodinu vedl učitel, bývalý profesionální houslista Irské národní filharmonie, který odešel do školství z existenčních důvodů (sic!) a který vede také školní orchestr, druhou hodinu pak krásná učitelka klavíristka, která vede i školní pěvecký sbor.

Všichni žáci hráli při hodině na nějaký hudební nástroj. Převládaly kovové zobcové flétny, dále housle, sem tam viola, příčná altová flétna, vždy několik akordeonů nebo helikonek a bubínky nebo tamburinky. Hrály se irské písně. A pak ve školním divadle, které slouží i jako tělocvična, se nám předvedl školní sbor spolu se školním orchestrem s asi deseti písněmi, které pochází z různých hrabství. Slzy do očí nám pak vehnaly písně a skladby typické pro danou zem. My jsme přišli na řadu první a Dvořákovy Largo nás dostalo naprosto nečekaně. Po nás mrkaly Jolana s Elišou z Polska, potahovala Mihaela z Rumunska, oči otíraly i Astrid s Martinou z Německa. Aby toho nebylo málo, zakončil školní orchestr a sbor, kde hrají nebo zpívají v souladu s irským školním systémem žáci maximálně dvanáctiletí, vánočním *Stille Nacht, heilige Nacht*. Zkrátka - co Ir, to muzikant!

Postřeh třetí – irská hospoda

Poslední věta předcházejícího odstavce by mohla být i první tohoto. Irské puby, tedy typické irské hospody, jsou tmavé starým dřevěným obložením, barevné logy pivovarů na dlouhých pákách výčepních stolic, voňavé po rašelině, která čadí v otevřených ohništích, jsou halasné hosty, kterých je všude plno. U dřevěných stolů na starých židlích nebo polstrovaných lavicích klábosí i nemalé množství žen. Paritní zastoupení pohlaví bylo před takovými 15 lety naprosto neobvyklé. Dojít si po práci na dvojku bílého nebo skleničku velmi oblíbeného sladkého cideru se stalo i pro ženy samozřejmostí. Muži holdují tradičně pivům. Ta se čepují až po okraj sklenic, do kterých se vejde akorát pinta, tedy o malinko víc než půllitr. Platí se ihned u baru. Třeba pětkrát, šestkrát za večer. Automaticky dostanete i účet z registrační pokladny. Nepije se jenom tradiční Guinness, nejtypičtější, lehce nakyslé tmavé pivo s hrabalovskou smetanovou pěnou. V nabídce jsou další irská, ale i německá, belgická, holandská piva.

Irské puby hlavně znějí muzikou. Vždy někde sedí pár muzikantů, posluchači postávají kolem. Hraje se typická irská hudba, ta, které se u nás říká keltská a která letí, coby módní vlna Evropou. Obsazení nástrojů je stejné jako ve školním orchestru. Muzikant se zvedne, jde pro pivo nebo se jen tak protáhnout či popovídat A přihlížející, podupávající posluchač vezme jeho nástroj a pokračuje, jakoby se nechumelilo. To se stane často, nevíte už, čím je který nástroj. Propadáte klamu, který nebude daleko od skutečnosti, že zkrátka co Ir, to muzikant!

Postřeh čtvrtý – přijímací zkoušky

Ředitel místní střední školy si na nás našel necelou hodinku. Vstupovali jsme do budovy, která

působila dojemem kulisy z anglických hororových snímků. Ponurá pevnostní budova s věžemi, kaplí, bosovanými kamennými kvádry. Vevnitř živo, starší žáci, jiné uniformy. Střední školy jsou na rozdíl od německého nebo rakouského modelu neselektované. Nenajdeme zde tedy obdobu prušácké Hauptschule a Realschule či našeho víceletého gymnázia. Uvnitř je samozřejmě výuka diferencovaná.

Ředitel nám nerozuměl, když jsme se ptali na systém přijímacího řízení. Samozřejmě jsme věděli, že zde mají úplně jiný model. To, co je pro nás nepochopitelné, u nich řadu let bez problémů funguje. Přijímací zkoušky zkrátka nejsou. Konec základní školy doprovází centrální závěrečná zkouška (zadávají a hodnotí nezávislí pracovníci). Žák podle úspěšnosti získá jisté množství kreditů. Ale ty přicházejí v posuzování až ve třetí řadě. Nejdůležitější kritérium je tradice školy. Chodil do naší školy tvůj dědek, máma? Ano, jsi přijat. Nechodil, jste noví. Bydlíte v místě? Ano, jsi přijat. Nechodil, bydlíte jinde, kde je střední škola, kolika jsi dosáhl kreditů? Tak takhle to nějak vypadá. Srovnejme s našimi frontami po přijímacích zkouškách před dveřmi středních škol, kdy se oči vpíjejí do červené čáry oddělující svět radosti a smutku.

Podobný systém se uplatňuje u vysokých škol. Obdobná zkouška na závěr středoškolského studia. Vysoké školy dle zájmu o obor ten který rok stanoví nutnou výši kreditů na přijetí. Žádné biflování encyklopedických znalostí, zbytečné nervy, plýtvání lidským potenciálem.

Postřeh pátý – irština

Irština je vedle skotštiny, welštiny a bretonštiny jediný živý keltský jazyk. Všechny ulice, náměstí, státní budovy jsou označeny dvojjazyčně. Nejdříve irsky, pak anglicky. Kdo z vás jste neviděl irský nápis, podívejte se do knihy Pán Prstenů. Spisovatel J.R.R. Tolkien byl sice geniální lingvista, ale svůj jazyk Středozeří si nevyucal z prstu. A tak mnohý název ulice připomíná Sarumanovo zaklínadlo.

Protože jsou v Irsku pouhé dvě enklávy, kde se mluví irsky, kde je tedy irština stále mateřštinou, snaží se stát o její všemožnou podporu. Pokud jste z irsky mluvících oblastí, oženíte se a rozhodnete se zůstat, postaví vám stát nový dům. Ale ani to nestačí. Dříve či později se stane irština pro Iry mrtvým jazykem. Dodnes se sice vyučuje na všech typech škol, každý státní úředník, tedy nejen učitel, z ní musí mít státnici. Děti se ale irštinu učí neradi. Pokládají to za ztrátu času, stejně tak většina učitelů. Stát se snaží se o záchranu nezachránitelného. Prodlužuje se agónie. Ale rozumíme tomu, jde o kus jejich identity. Vytváříme si paralelu s naším vzdělávacím systémem. Konkrétně s obsahem češtiny. Jakým omylem se dostala výuka např. větných rozborů do školních osnov?

Postřeh šestý – typický Ir

Když jsem přijela do Čech a do Sedlčan, svěřovala se Anne-Marie, učitelka na partnerské škole, žasla jsem, jací jsou u vás lidi fyzicky krásní. Ženy? Ano, ale i muži. Tak to nás až tolik nebere, notujeme si s kolegou Ondrou. A začali jsme Anně-Marii vysvětlovat ten náš český tavící kotelník ras a genů, když tudy táhly snad všechny armády Evropy. Je jasné, že jenom nebojovaly. A tak jsme jací jsme. Irové to ve svém ostrovním izolacionalismu mají jednodušší - i typologicky. Představíte si typického Ira? Máte pravdu, kaštanový, lehce nazrzlý, trochu pih na světlé pleti. Dívky podobné, až vám někdy připadne, že je ve třídě hodně příbuzných. Ale jedna mladá učitelka byla celá Liv Tylerová. Ale pak jsme ji v univerzitním městě Galway uviděli ještě třikrát. Tedy ve třech různých exemplářích. Ještě, že nemá Hollywood tak dlouhé drápy!

Postřeh sedmý – irské jídlo a školní jídelny

Když si dáte typicky irskou snídani, nebudete muset půlden jíst. Přinesou vám grilované párky, opečené plátky velmi libové anglické slaniny, grilovaná rajčata, volské oko nebo míchaná vejce a black and white pudding. Tedy jakousi obdobu našeho krvavého a světlého prejtu. K tomu kopu opečených toustů, máslo a vynikající zavařeniny s kousky ovoce. V restauracích jsou evropské a velikostí porcí až americké. Když jsme chtěli ochutnat typické irské jídlo, přinesli nám stew. Bylo nám divné, že jsme místo příboru dostali lžičku. A pak se přinesl hluboký talíř s hustou polévkou. Množství dušeného, na kousky pokrájeného skopového masa, spolu s vařenou mrkví a bramborami.

Výborný eintopf!

inak si libují v rybách a dalších darech moře. Častý losos, tuňák, krevety, krabi. Vaří naši obdobu rybí polévky chowder. Musím přiznat, ta jejich je jiná a lepší.

Děti tráví ve škole celý den. Mají s sebou dvě svačiny, z toho jednu obědovou. Školní jídelny, jak jsme na ně zvyklí od nás, tam neznají. Učitelé, kteří navštívili Čechy, se několikrát zmínili o naší školní jídelně. Denně teplé jídlo k obědu a navíc výběr ze dvou jídel spolu s jogurty, saláty, ovocem nebo koláčem jim pořád připadal až neskutečný. Když byla řeč o jídle, stále se o tom bavili. Když jsme jim sdělili, že občas se dá v novinách číst vyjádření některých politiků, že naše školní jídelny jsou vzhledem k Evropě drahý nadstandard, sdělili jednoznačně, že se i v tomto mají od nás co učit. Martin Whittle, komisař z Bruselu, který monitoroval naše setkání, si typoval jména politiků. Sleduje trochu českou politickou scénu. Nebyl daleko od pravdy...

Postřeh osmý – keltský tygr

Do konce šedesátých let 20. století bylo Irsko chudou zaostalou zemí s pravidelnými emigračními vlnami, zejména do Ameriky. Pak se stalo cosi, co zatím nemá ve světě obdoby a co je označováno pojmem keltský tygr. Většina z nás zná termín asijský tygr jako synonymum pro prudký růst ekonomiky a životní úroveň některých států v dané oblasti. Pojem keltský tygr je ale v daném kontextu nepřesný. V irském případě se nevsadilo na investice do ekonomiky, infrastruktury (některé silnice nebo např. veřejná doprava není kupodivu zdaleka na naší úrovni) nebo na příliv zahraničního kapitálu. To málo, čím mohla irská vláda disponovat, bylo dlouhodobě směřováno do školství. Vypěstovat mozek je efektivnější než postavit továrnu s lacinou pracovní silou. Vyplatilo se. Životní úroveň se začala prudce zvyšovat, sami Irové expandují. Pomohl jim také vstup do EU. Je ve hvězdách, jak tomu bude u nás. Příklady ne vždy táhnou...

Postřeh devátý – imigranti

Irsko se stalo pro běžence jednou z cílových zemí. Hned první den nám bez jakýkoli podrobností oznámili, že tam mají dva chlapce z Čech a jednu dívku ze Slovenska. Vrtalo nám to hlavou, předpokládali jsme, že to nebudou děti imigrantů, spíše děti rodičů, kteří budou v Irsku dlouhodobě zaměstnaní. Za pár dnů se k nám hlásili tři Rómové. Tak takhle to tedy je. Vzpomínáte si na vlnu emigrace našich Rómů do Velké Británie? Některým rodinám to vyšlo a některým určitě zaslouženě. Děti byly v uniformách a s dobrou angličtinou jedny z ostatních.

Čeští nebo slovenští Rómové nejsou jediní, kteří hledají v Irsku nový domov. Mají zde Araby, bývalé Jugoslávce, Ukrajince, Bělorusy, Vietnamce, Číňany, Hispánce, Indy. Paní ředitelka Margaret Cooney sdělila, že byly doby, kdy Irsko přijalo až tisíc uprchlíků týdně. Snaží se je intenzivně asimilovat. S dětmi, jak bylo vidět, problémy nejsou, s rodiči je to horší. Vláda nechce dovolit vznik izolovaných komunit. My, Češi, jsme šli opačnou cestou. Poté, kdy Němci vyhladili Židy a my po válce vyhnali Němce a rozloučili jsme se nakonec i se Slováky, zůstala nám zde jediná rómská minorita, se kterou si nevíme rady. Nedávno jsem hovořil s učitelkou z chánovské základní školy. Škola o 500 žácích, žádný Nerom. Údésné!

Postřeh desátý – víra a naděje

Irsko, stejně jako například Kypr a donedávna Německo, trpí syndromem rozděleného státu. S převahou katolická země, kde je víra podstatně živější než u nás, o čemž svědčí i deset mší v hlavních kostelech měst během neděle nebo dnes již dobrovolná a přesto dodržovaná výzdoba tříd sochou Panny Marie, případně obvyklý úzus, že předsedou správních rad škol je biskup, hledí v obavách na sever svého ostrova. Jak Irsko, tak velká Británie, by se léta trvajícího konfliktu mezi protestanty a katolíky rády zbavily. Také britský trůn by byl pravděpodobně pro plebiscit, jen se ví, že by to nebylo k ničemu. I v Severním Irsku je převaha katolíků, ale nemalá část protestantů, která by po případném odtržení od svazku s Británií byla možná nejen existenčně ohrožena. Vzájemné střety a historické běsy vypěstovaly na obou stranách nesmiřitelnost. Ulster je pro Iry synonymem nejistoty a strachu. Učitelé se nejdříve na toto téma nechtěli příliš bavit, později nám sdělili pár názorů. Někteří i svoje nejsevernější hrabství navštívili. Obdivovali krajinu, města, jak sdělovali,

mnohdy krásnější než u nich. Ale pocit permanentního strachu, silné vojenské a policejní hlídky a osobní prohlídky je velmi rychle nasměřovaly domů.

Jak sdělila Marianne, koordinátorka projektu, Irsko se určitě někdy sjednotí. Je to stejně nevyhnutelné jako pád zdánlivě navěké železné opony. Jen to musí být tehdy, až si to budou všichni přát.

Pokud jste došli ve čtení až sem, nevynecháte určitě báseň irského básníka Johna Betjemana, kterou přeložil kolega Ondřej Sůsa. Vypráví o kraji Burren, přímořské výspě západního Irska, kde jsou pastviny narušovány vystupujícími kamennými poli a deskami kamenných břidlic. Trochu melancholie přece neuškodí, vždyť je to Irsko...

Stony seaboard fair and foreign
Stony hills poured over space
Sony outcrop of the Burren
Stones on every fertile place.
Little fields with boulders dotted,
Grey-stone shoulders saffron spotted,
Stone-waled cabins thatched with reeds,
Where a stone age people breeds
The last of Europe's stone age race.

Tam, kde v dále malebné pobřeží kameny pokrývají,
kde kamenité vrcholky vznášejí se v prostoru,
kde v Burrenu kamen na povrch se dere,
kam vše úrodné utápí se v kameni.
A kde políčka poseta jsou valouny,
kde šedavá úbočí kamenem se zlatí,
kde kamenné chýše střechy mají z rákosu,
tam přežívají lidé doby kamenné,
tam poslední je výspa lidí kamenných.

Psáno pro Učitel'ské listy a Sedlčanský kraj
Jaroslav Nádvořník, 2.ZŠ Propojení Sedlčany